

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ศตยาหุดดีน อัลอัชชูบีรีย์ เป็นบุคคลที่ประวัติศาสตร์อิสลามได้บันทึกไว้ เพราะท่านเป็นอัจฉริยะในบรรดาผู้นำมุสลิมที่สร้างความประทับใจแก่ชาวมุสลิมอย่างมหาศาล โดยเฉพาะบทบาทของความถี่ในฐานะผู้นำตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ศตยาหุดดีน อัลอัชชูบีรีย์ สามารถเอาชนะกองทัพครูเสดได้ในสมรภูมิต่อหลายครั้ง โดยเฉพาะในสมรภูมิติน (Hittin) ที่สร้างเกียรติและความแข็งแกร่ง สร้างความถี่ในเอกภาพให้แก่มุสลิม และท่านยังเป็นผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งที่สามารถปลดปล่อยนครเยรูซาเล็มและขับไล่พวกครูเสดออกจากเมืองต่างๆที่พวกเขายึดครอง ส่วนทางด้านเคาะลีฟะฮ์ ที่แบกแดดและอียิปต์ อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการแย่งชิงอำนาจกันจนทำให้ประชาชาติอิสลามแตกแยกเป็นกลุ่มๆ เกิดการกบฏต่อสู้กันเองเพื่อชิงความเป็นใหญ่ รัฐบาลบริหารประเทศอย่างไม่เป็นระบบ จึงเปิดโอกาสให้กองกำลังครูเสด มายึดครองนคร เยรูซาเล็ม ได้สำเร็จในสงครามครูเสดครั้งที่ 1 และมีเหตุการณ์หลายอย่างที่ทำให้พวกครูเสดเกลียดชังต่อชาวมุสลิม

ในสงครามครูเสดครั้งที่ 1 พวกครูเสดสามารถ ยึดนครเยรูซาเล็ม ได้สำเร็จเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ.1099 (ประจักษ์ ช่วยไต้ , 2521:166) เราอาจตั้งคำถามว่าทำไมเยรูซาเล็มจึงถูกครอบครองอย่างง่ายดาย ในขณะที่อิสลามมีเคาะลีฟะฮ์ คอยดูแลความสงบสุขของประชาชาติทั้งปวง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่เคาะลีฟะฮ์ ในเวลานั้น ไม่สามารถที่จะต่อต้านพวกครูเสดได้เนื่องจากบรรดาเคาะลีฟะฮ์ เหล่านั้นไม่สามารถรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ พร้อมกันนั้นในบรรดาผู้นำเกิดการแย่งชิงอำนาจกัน ประชาชนอยู่ในสภาพขำแย ประเทศอยู่ในความไม่สงบ ดังนั้นการปรากฏตัวของศตยาหุดดีน อัลอัชชูบีรีย์ เป็นวีรบุรุษที่ทุกคนต้องไม่ลืม โดยเฉพาะในสมรภูมิติน ในปี ฮ.ศ. 583 / ค.ศ. 1187 ด้วยการนำของศตยาหุดดีน อัลอัชชูบีรีย์ ในครั้งนี้สร้างความเกรงกลัวแก่ชาวยุโรปเพราะผู้นำครูเสดในสมรภูมิตินล้วนเป็นผู้บังคับบัญชาถูกฆ่าและจับเป็นเชลยศึก สงครามในครั้งนี้ส่งผลให้พวกครูเสด ไม่ประสงค์ที่จะเข้าสงครามกับกองทัพ ศตยาหุดดีน อัลอัชชูบีรีย์ หลังจากที่ ศตยาหุดดีน ได้รับชัยชนะ จึงเกิดการเปิดทางให้ศตยาหุดดีน เดินหน้าต่อไปเพื่อเรียกคืนแดนมุสลิมที่ถูกยึดครอง โดยพวกครูเสดกลับคืนมาให้แก่

มุสลิมอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะนครเยรูซาเล็ม ในที่สุดความไม่ฝืนของชาวมุสลิมก็ประสบความสำเร็จที่สามารถปลดปล่อย นครเยรูซาเล็มจากศัตรูชั่วร้ายของอิสลามได้

บังเอิญในวันศุกร์ของเดือนรญับ (เดือนที่ 7 ของอิสลาม) ตรงกับวันอิสรอห์ และมีอรรอญ์¹ ท่านศอลาหุดดีน ได้ทำสัญญากับชาวคริสต์ให้ส่งคืนทรัพย์สินที่ยึดได้จากชาวมุสลิม ท่านศอลาหุดดีนได้เปิดโอกาสให้แก่พวกครูเสดที่ตกเป็นเชลยศึก โดยการจ่ายค่าทำขวัญภายในเวลา 40 วัน โดยที่ผู้ชายจะต้องจ่ายสิบดinars ผู้หญิงห้าดinars ส่วนเด็กต้องจ่ายสองดinars ส่วนทางฝ่ายมุสลิมก็ปฏิบัติตามพันธะสัญญาอย่างเคร่งครัด โดยยอมยกโทษให้แก่พวกครูเสดที่เคยเข้ามาเมื่อครั้งยึดครองนครเยรูซาเล็มที่ผ่านมา (นั่นคือเมื่อสงครามครูเสดครั้งที่หนึ่ง) ส่วนบรรดาพวกขุนนางและบรรดาเจ้าหญิงได้กล่าวกับศอลาหุดดีนว่าท่านสุลต่านได้มอบชีวิตให้แก่พวกเราและเราจะใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างไรในเมื่อสามีของเราและลูกๆของเราตกเป็นเชลยศึก ท่านศอลาหุดดีนก็ได้ให้ยกโทษอย่างที่ว่าพวกเขาขอและท่านเองก็ได้รับการยกย่อง จากพวกครูเสดว่าเป็นผู้นำที่มีความเป็นธรรมมากที่สุดอย่างที่ไม่เคยปรากฏในหมู่ชาวครูเสดมาก่อน

แม้ที่ศอลาหุดดีนอัลอัยยูบียีได้ผ่านสมรภูมิต่อหลายครั้งและที่สำคัญท่านได้ประสบความสำเร็จในการขับไล่กองทัพครูเสดที่เข้ามารุกรานสร้างความหายนะในดินแดนมุสลิม สงครามครูเสดนับว่าเป็นสงครามที่โหดร้ายในประวัติศาสตร์เพราะเป็นสงครามที่บ้าคลั่งของชาวยุโรปคริสเตียน ที่ปลุกระดมพลังเพื่อต่อสู้กับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทำให้มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก สงครามนี้ชาวยุโรปใช้ชื่อว่า " สงครามเพื่อศาสนา " ซึ่งเป็นสงครามระหว่างชาวคริสต์เคียนกับชาวมุสลิมเพื่อเข้าครอบครองนครเยรูซาเล็ม สงครามครูเสดที่สำคัญมี จำนวน 8 ครั้งด้วยกัน ที่เหลือเป็นสงครามเล็กๆซึ่งใช้เวลายาวนานเกือบ 200 ปี

ท่านศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียีเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์อิสลามและเป็นผู้นำที่สร้างความเป็นเอกภาพและขับไล่ศัตรูออกจากแผ่นดินมุสลิมและสามารถกอบกู้เอกราชเมืองต่างๆของมุสลิมกลับคืนมาได้ ด้วยความตั้งใจอันแน่วแน่และจริงจังที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชาติที่กำลังรอคอยเกี่ยวหนึ่งร้อยปีหลังจากนครเยรูซาเล็มตกอยู่ภายใต้การครอบครองของพวกครูเสด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นควรรายอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท่านศอลาหุดดีนและการสถาปนาราชวงศ์อัลอัยยูบียี ตลอดจนงานประติมากรรมหน้ากับกองทัพครูเสดจนสามารถปลดปล่อยนครเยรูซาเล็มจากเงื้อมมือพวกครูเสดได้สำเร็จ

¹ อิสรอห์คือท่านนบีมุฮัมมัดเดินทางจากมัสยิด ไบยัตลละฮ์มักกะฮ์ไปยังมัสยิดอัลอักศอบเยรูซาเล็ม มีอรรอญ์คือท่านนบีมุฮัมมัดเดินทางจากมัสยิดอัลอักศอบเยรูซาเล็มไปยังฉานฟ้า

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาดำเนินการออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์
2. ศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์กับสงครามครูเสด
3. บทบาทและผลงานของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์

1. ชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์

al-Zahabi (1417/1996 / 21 : 278) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ "Siyar 'A lam al- Nubala' " ว่าสุลต่าน ผู้ยิ่งใหญ่ (อัลกามิร) กษัตริย์แห่งชัยชนะ (อัลมาลิกอ์ยัดนาสิร) ศอลาหุดดีน อับมุซอฟิร อูโซฟ อิบน์ อัลอามิร นัจมุคดีน อัยยูบ อิบน์ ชาร์ซี อิบน์ มัรวาน อิบน์ ยะโกบ อัคคูวินอู เกิดที่เมืองตักเรต² ในปี ฮ.ศ. 532

Ibn Shidad (632 : 7) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ "Sirat Salah al-Din al-Ayyubi" ว่าจากสายรายงานที่เชื่อถือได้ ท่านศอลาหุดดีนเกิดในปี ฮ.ศ. 532 ที่ตักเรต พ่อของท่านคืออัยยูบ อิบน์ ชาร์ซี ท่านเป็นผู้ที่ย่อน โยมมีคุณธรรมและจริยธรรม ท่านได้อพยพจากตักเรตพร้อมกับพี่ชายไปที่โมซูลเพื่อรับใช้ท่านอาดาบิก ซันกีและที่นั่นศอลาหุดดีนได้รับการอบรมจริยธรรมอย่างดีงาม

Ibn Kathir (1419/1998 /16 : 421 - 422) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ "al-Bidayah wa al-Nihayah" ว่า หลังจากที่พวกแฟรงค์ได้ยึดครองบางพื้นที่ของอียิปต์ด้วยความช่วยเหลือของชาวลิเบียได้ส่งรายงานทุกอย่างที่อยู่ในมือของพวกเขาหลังจากนั้นท่านอาสาสุคตินได้รวบรวมกำลังทหารพร้อมกับศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ต่อมาท่านวาซีร (รัฐมนตรี) ชาว เชาว์ ได้ทราบข่าวการมาของอาสาสุคตินท่านก็ได้ส่งข่าวไปยังพวกแฟรงค์เพื่อขอสมทบความช่วยเหลือจากพวกแฟรงค์ พวกแฟรงค์ก็ตอบรับตามคำขอของชาว เชาว์ ทหารของอาสาสุคตินตอนนั้นมี 1,000 นายและได้ปรึกษากับผู้นำทหารและลงความเห็นว่าย้ายทัพกลับไปยังบุรดินเพราะทหารของ แฟรงค์มีจำนวนมาก ในบรรดาผู้นำทหารของ อาสาสุคตินคนหนึ่งชื่อว่า ชารอฟูคติน บุซฆุส (Serefuddin Bergus) ได้กล่าวว่าใครคนไหนซึ่งเขาเคยกลัวคหหรือกลัวว่าจะ เป็นเชลยศึกให้กลับบ้านไปอยู่กับครอบครัว แล้วผู้ที่กินภาษีของชาวมุสลิมยอมไม่มอบประเทศให้แก่ศัตรู ท่านศอลาหุดดีนก็

² Takreet อยู่ในประเทศอิรัก

กล่าวเช่นกันในที่สุดเมื่อ การเผชิญหน้ากับแฟรงค์เกิดขึ้นพวกมุสลิมได้ฆ่าพวกแฟรงค์มากมายไม่ทราบจำนวนด้วยความประสงค์จากอัลลอฮ (สบฯ)

Mahmud Shit Khatab (1972 : 282) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ในหนังสือ " Baina al-Aqidah wa al-Qiyadah " ว่าท่านศอลาหุดดีน เกิดในปี ฮ.ศ. 532 หรือ ค.ศ.1137 ที่ดักกริดและพ่อของท่านเป็นวาตี³

Shakir Mustafa (1998 : 37 -38) ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติของ ศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ " Salah al-Din al-Mujahid wa al-Malik al- Zahid al-Muftara Alayh " ว่า นักประวัติศาสตร์หลายท่าน ได้แสดงความเห็นพ้องกันว่า ท่านศอลาหุดดีนมาจากชาวเคิร์ดที่มีเชื้อสายตระกูลที่ดีเลิศเดิมทีครอบครัวของท่านมาจากหมู่บ้านควินซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอาเซอร์ไบจาน พ่อของท่านศอลาหุดดีน คือนัจมุดดีน อัยยูบ ซึ่งได้อพยพไปยังเมืองดักกริดและท่านถูกแต่งตั้ง โดย บะฮรุลส ให้ดูแลแคว้นดังกล่าว น้ำของท่านศอลาหุดดีน คืออาสาหุดดีน จีรกุส ได้ฆ่าคนสนิทของบะฮรุลส และท่านคิดว่าสักวันหนึ่งทาง บะฮรุลส จะต้องประจัญบานกับครอบครัวของท่าน ครอบครัวนัจมุดดีนจึงอพยพจากดักกริดไปยัง โมโซลและที่นั่นได้รับการต้อนรับอย่างดีจากอิมามุดดีนซิงกี เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นในปี ฮ.ศ. 532 หรือ ค.ศ.1137

ชากริมุสตอฟา ได้กล่าวอีกว่าเหตุการณ์ครั้งนั้น เกิดขึ้น ในปี ฮ.ศ 532 หรือ ค.ศ.1137 ในคืนอพยพสองพี่น้อง⁴ และครอบครัว ระหว่างทางได้ลลอบทหารเทศชายให้ชื่อว่ายูไซฟและได้รับฉายาว่าศอลาหุดดีน สองพี่น้องได้เข้าร่วมกับทหารของนุรุดดีนซิงกี ท่านอาสาหุดดีนซึ่งเป็นนายทหารที่กล้าหาญ ท่าน ได้เอาข้อคิดเห็นจากท่านนัจมุดดีน เพราะท่านนัจมุดดีนเป็นคนที่รอบคอบหลังจากได้พิชิตเมืองบะฮออัลกใน ปี ค.ศ. 532 ท่านนัจมุดดีนเป็นผู้ดูแลเมืองบะฮออัลก ซึ่งในตอนนั้นท่านศอลาหุดดีนอายุ 2 ขวบและ ณ ที่นั้นท่านศอลาหุดดีนเติบโตในสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ ในขณะที่ท่านอายุประมาณ 12 -14 ขวบท่านได้สะสมประสบการณ์อย่างมากมาย จากการต่อต้านพวกครูเสดที่มาทำลายศาสนาและเศรษฐกิจของราชอาณาจักรอิสลาม

Ahmad Mukhtar al- Ubadi (2000 : 42) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ " fi Tarikh al-Ayyubi wa al- Mamluk " ว่าท่านซาร์ดี ได้แต่งตั้งลูกของท่านนัจมุดดีนเป็นผู้ดูแลป้อมดักกริด หลังจากเวลาได้เปลี่ยนแปลงท่านนัจมุดดีน ก็ถือโอกาสเข้าร่วมกับอิมามุดดีนซิงกีซึ่งเป็นแม่ทัพใหญ่ หลังจากนั้นมาครอบครัวนัจมุดดีนก็มีความผูกพันกับครอบครัวของท่านอิมาม

³ คือข้าหลวง

⁴ นัจมุดดีนกับอาสาหุดดีน

คุดดินจนกระทั่งท่าน ยีมาคุดดินเสียชีวิตในปี ค.ศ.1146 ทำให้นัจมุดดินและน้องของเขาชื่อ อาสาฮุดดิน เป็นผู้นำชั้นผู้ใหญ่ให้แก่ลูก ของยีมาคุดดิน คือสุลต่านอาคิล นูรุดดิน ซิงกี

Mahmud Shalabi (1989 : 111 - 112) ได้กล่าวเกี่ยวกับ ชีวิตประวัติ ของศอลาฮุดดิน อัล อัยยูบีย ในหนังสือ " Hayat Salah al-Din " ว่าอยู่มาวันหนึ่งท่านศอลาฮุดดิน กลับจากสนามรบ ไปยังซีเรียในเดือนมูฮัรรมปี ฮ.ศ. 584 หรือ ค.ศ.1188 ได้มีตัวแทนมาถวายราชวัง ให้แก่ท่านศอลาฮุดดิน ท่านก็โกรธแล้วท่าน ได้กล่าวว่า ฉันถูกสร้างมาไม่ใช่เพื่อที่จะรับบัลลังก์ซีเรียและ ไม่ใช่เมืองใดเมืองหนึ่ง แต่ฉันถูกสร้างมาเพื่ออุทิศตนต่ออัลลอฮ (สวบ) และต่อสู้เพื่อหนทางของอัลลอฮ นั่นคือคำตอบของศอลาฮุดดิน ท่านไม่ใช่คนลุ่มหลงกับโลก ท่านไม่อยากจะใช้ชีวิตอยู่ในวังที่เต็มไปด้วยความรื่นเริงกับสตรีแต่ชีวิตของท่าน ต้องการเป็นนักรบที่กล้าหาญต่อสู้เพื่อหนทางของอัลลอฮ. (สวบ)

Ahmad Shalabi (1990 :185 -186) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวิตประวัติ ของศอลาฮุดดิน อัลอัยยูบีย ในหนังสือ " Mawsu- 'ah al-Tarikh al-Islami " ว่าครอบครัวของ ศอลาฮุดดิน อัลอัยยูบีย เดิมมาจากกูรดี ท่านซารัดีเป็นลุงของท่านศอลาฮุดดิน ซึ่งได้ใช้ชีวิต ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่มีชื่อว่าดาวัน ในประเทศอาเซอร์ไบจานใกล้กับอัลกัร ท่านซารัดี เป็นคนที่มีความสามารถเฉพาะตัว มีเพื่อนที่มีชื่อว่าบะรุต หลังจากนั้นเกิดความเข้าใจผิดกันระหว่างทั้งสอง ท่านซารัดี ก็ได้อพยพ ไปยังอิรักและทำงานให้แก่สุลต่านมะห์มูด อิบนู กียาส อัคดิน อัลซัลจุก และต่อมาสุลต่าน ได้มอบที่ดินปกครองให้แก่ ซารัดีที่เมืองดักกริดและซารัดี มีลูกชายชื่อว่านัจมุดดิน ซึ่งเป็นพ่อของท่านศอลาฮุดดิน หลังจากซารัดี เสียชีวิตนัจมุดดิน ได้สืบเจ้าเมืองต่อไป อยู่มาวันหนึ่งท่านนัจมุดดิน เกิดความขัดแย้งระหว่างตัวแทนของบะรุตที่อยู่เมืองดักกริด น้องชายของนัจมุดดินซึ่งคือท่านซารัดีกูส ได้ฆ่าคนของบะรุต ทางบะรุตโกรธมากและได้ส่งผู้ครองคนอื่นมายังดักกริดและให้นัจมุดดินออกจากดักกริดและ ในคืนนั้น มีเด็ก ได้ถือกำนิคมี่ชื่อว่าศอลาฮุดดิน

2. ศอลาฮุดดิน อัลอัยยูบีย กับสงครามครูเสด

Ibn Khaldun (1413/1992 / 5 : 348) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ "Tarikh Ibn Khaldun " ว่าท่านศอลาฮุดดินพ่ายแพ้ต่อพวกครูเสดหลังจากเดินทางจากอียิปต์ ไปยังซีเรียเพื่อทำสงครามกับพวกครูเสด พอไปถึงอัสกลอนไม่เห็นมีวีแววของพวกครูเสด ท่านศอลาฮุดดิน ได้ยกทัพไปที่อัลรอมละและได้เกิดการปะทะกันจนกระทั่งกองกำลังของศอลาฮุดดินแตกกระจายและแพ้สงคราม

^๑ อยู่ใกล้กับทะเลเดดหรือทะเลเฮอร์มอน Dead Sea ในประเทศจอร์แดน

ศอลาหุดดีน เองก็เกือบเอาตัวไม่รอดและบรรดาทหารถูกจับเป็นเชลยศึก หนึ่งในนั้นคือฟาเกีย⁶ อีซา อัลฮาการี

al-Sayyid al-Bas al-Arimi (nd : 68) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Misr fi Asr al-Ayyubi " ว่าท่านศอลาหุดดีน ไม่เพียงแต่รวบรวมประชาชาติอิสลามให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเท่านั้น ท่านยังได้หามาตรการความปลอดภัยเพื่อไม่ให้ถูกโจมตีจากพวกครูเสด นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้รวบรวมความสำคัญของท่านศอลาหุดดีน ที่พยายามสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่มุสลิม สร้างความรู้สึกที่จำเป็นคือยังผูกพันกับพวกครูเสด ท่านศอลาหุดดีน ได้โจมตีพวกครูเสด สองครั้งคือเมือง Imarat al-Saubik al-Salibiyah ซึ่ง ไม่ไกลจากอียิปต์มากนัก ในเดือน กันยายนปี ค.ศ. 1171 และครั้งที่สองในเดือน พฤษภาคม ปี ค.ศ. 1173 ในการโจมตีของศอลาหุดดีนในครั้งนั้น ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนักแต่จะบอกถึงความพยายามศอลาหุดดีนมีความสำคัญในการรวบรวมพลังของประชาชาติอิสลาม

Imad Mustafa (1988: 34) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Salah al-Din al-batal al-Ank fi al-Islam " ว่าท่านศอลาหุดดีน คือดาบแห่งชัยชนะของอิสลาม ชีวิตของท่านทั้งหมดคือวีรบุรุษตลอดกาล ท่านได้กล่าวอีกว่า ไม่มีมนุษย์คนใดหลังจากยุคของท่านร่อซูลและยุคแรกๆ ที่แสดงความยิ่งใหญ่ของอิสลามต่อพวกครูเสดที่ปิดฉากความมิดมนแก่พวกตะวันตก คือสงครามฮิตดินชาวตะวันตกเสียดาบเขวชแล้มน ที่ตกอยู่ในกำมือ ของศอลาหุดดีน และที่นั่น⁷ ศอลาหุดดีนจะต้องถูกจดจำชั่ววันรันคร์แก่เยาวชนมุสลิมและปลุกความตื่นตัวให้มุสลิมในตะวันตกด้วย ท่านศอลาหุดดีน จะถูกบันทึกว่าเป็นผู้นำที่เที่ยงตรงและยุติธรรมแก่นมนุษย์ชาติ เพราะท่านเมื่ออยู่ในสงครามเต็มไป ด้วยภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์แบบ ส่วนภาพของครูเสดเต็ม ไปด้วยความโหดเหี้ยม ในสงครามครูเสดครั้งที่ 1 ส่วนศอลาหุดดีน จะเห็นได้ว่าในสงครามฮิตดินในการพิชิตกุศ์ (Bait al- Makdis) ไม่มีการเกลี้ยขังต่อพวกครูเสดเพราะศอลาหุดดีนให้อภัยกับทุกเรื่อง กลับกัน ในสงครามครูเสดครั้งแรกที่ กุศ์ตกอยู่ในกำมือของพวกครูเสด ซึ่ง ได้สังหารประชาชาติมุสลิมบริเวณมัสยิดอัลอักศอ ประมาณ 70,000 คน

Mahmud Shalabi (1989 : 167 168) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ "Hayat Salah al-Din " ว่าท่านศอลาหุดดีน มีเกียรติและสูงส่งเป็นตัวอย่างถ้าจะเทียบกับตัวอย่างของจักรพรรดิ นโปเลียนและอเล็กซานเดอร์มหาราชและคนอื่นๆ ท่านศอลาหุดดีน มีอิทธิพลที่จะฆ่าเชลยศึกในสมรภูมิตดิน แต่ด้วยความเป็นธรรมของท่านถูกเชลยให้แก่ศาสนาอื่นด้วย ในขณะที่พวกครูเสดยึด

⁶ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอิสลาม

⁷ ที่ซีเรีย

มุขราชเล็มได้ครั้งแรกได้ฆ่าชาวมุสลิมเป็นหมื่นๆ คน หลังจากมุขราชเล็มตกในกำมืออิสลามชาวยุโรป ร้องตะโกนคำพร้อมกันว่าหาชนะให้แก่ศอลาหุดดีน พวกเขาเหล่านั้น^๖ ได้ประกาศออกศึกสงครามครูเสดครั้งที่ 3 ซึ่งนำโดยเหล่าบรรดากษัตริย์แห่งยุโรปคือ กษัตริย์เยอรมัน เฟรเดอริค บาบารอสซา Frederic Barbe-Rousse กษัตริย์ฝรั่งเศส ฟิลิป ออกุสตุส Philippe Auguste กษัตริย์อังกฤษ ริชาร์ด โคเออร์ ริชาร์ด Richard Coeur de Lion และทหารฝรั่งเศส ที่พร้อมจะออกไปรบในครั้งนั้น 300,000 คนเพื่อโค่นล้มศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี และประชาชาติมุสลิม แกนนำในครั้งนั้นคือฝรั่งเศสกับอังกฤษ.

Ahmad Mukhtar al-Ubadi (2000 : 46-47) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " fi Tarikh al-Ayyubi wa al- Mamluki " ว่า ความจริงความสามารถของศอลาหุดดีน ที่จู่โจมพวกครูเสดที่ปาเลสไตน์ แต่ท่านไม่ลงมือ ท่านสร้างความเข้มแข็งของทหารและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับผู้นำที่แตกแยก จากนั้นศอลาหุดดีน ก็เตรียมพร้อมตามขั้นตอนที่วางไว้ คือเตรียมความพร้อมในการทำสงคราม ในขั้นตอนแรกท่านปิดทำอาหารับเป็นยุทธวิธีอาวุธสำคัญคือพวกครูเสด ขั้นตอนต่อไปท่านศอลาหุดดีน ประกาศห้ามซื้อขายกับประเทศคริสเตียนในกรณียุทธโรปรณ์และท่านศอลาหุดดีน ได้กำชับให้ความสำคัญสร้าง ความแข็งแกร่งในการรักษาการทุกๆสถานการณ์ตามแนวชายแดนและได้สั่งการให้ดูแลเป็นพิเศษ ในเขตทะเลแดงและธุรกิจการค้าและสถานที่สำคัญๆจากพวกอาณาจักรครูเสดและท่านได้สั่งให้ในเขต ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนให้สร้างรั้วกันตามแนวเขตทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและท่านเองเป็นผู้ตรวจการและได้ปลูกจิตวิญญาณทุกคนต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮตามสถานบันการศึกษาที่เรียนต่างๆ

Muhammad Sayyid Kailani (1984 : 12 - 13) ได้กล่าวถึงกับสงครามครูเสดในหนังสือ "al-Hurub al-Salybiyah wa A'Tharaha fi al-Adab al-Arabi fi Misr wa al- Sham "ว่า สาเหตุของสงครามครูเสดที่แท้จริงคือการหาวิธีการเพื่อไม่ให้มุขราชเล็มอยู่ในกำมือของอิสลาม หลังจากมีนักท่องเที่ยวกุ่มหนึ่งทีไปเยี่ยมสุสานของพระเยซูและสร้างความลำบากใจให้แก่ผู้เขียนเขียนเป็นอย่างมากซึ่งในช่วงนั้นเกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศถึงขนาดไม่มีกฎหมายที่รับรองคนนอกได้และในหมู่ผู้นำเองในแถบซาม(ซีเรีย) ประเทศถูกแบ่งการปกครองเป็นเจ้าเมือง แต่ละเมืองมีอามิร^๗ และได้เกิดสงคราม ใจมตีซึ่งกันและกัน ด้วยโอกาสดังกล่าว ทางด้านโรมานีเย ได้มาจู่โจมซีเรียหลายครั้งด้วยกันทุกครั้งทีเปิดฉากโจมตี ได้มีการฆ่าหมู่และทำลายทรัพย์สิน ทั้งนี้ทั้งนั้นซีเรีย อยู่ภายใต้ความดูแลของ ซัลจุกและสามารถขับไล่ศัตรูได้สำเร็จ แต่ถึงอย่างไร โรมไม่ได้ขอความช่วยเหลือจาก

^๖ พวกยุโรป

^๗ อามิรเป็นภาษาอาหรับซึ่งแปลว่าเจ้าเมืองที่ทางเคาะลีฟะฮได้มอบหมายให้ดูแล

ประเทศยุโรป เพื่อกำจัดอิสลามให้สำเร็จโดยเฉพาะข่าวของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมสุสานของท่านนบีอิซาที่ไบตุลมักดิส¹⁰ ถูกทำร้ายซึ่งสร้างความเจ็บปวดแก่ชาวยุโรป หลังจากมีชายคนหนึ่งมีชื่อว่า Pierre l'Ermite มาที่ตะวันออกกลาง เพื่อเยี่ยมสุสานของนบีอิซาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับแขกผู้มาเยี่ยมเยียนไบตุลมักดิสหลังจากเขาได้กลับเขาได้พบกับ สันตะปาปาเออร์แบนที่ 2 Pope Urban II และได้เล่าเหตุการณ์ที่เขาเห็นในตะวันออกกลาง Pierre l'Ermite ได้เดินตระเวนขึ้นลงไปที่ยุโรปและในมือของเขา ถือไม้กางเขนประกาศสงครามครูเสดกับอิสลามว่าพี่น้องชาวคริสเตียนในตะวันออกกลางถูกทำร้ายอย่างทารุณภายใต้การปกครองของมุสลิม

Ridwan al- Saiyyid (2002 : 69 - 70) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือซึ่งแปลมาจากหนังสือ "Warriors of God Richard The Lion heart And Saladin In The Third Crusade" ว่าในเดือน มีนาคม ปี ค.ศ. 1187 หลังจากเดือนมูฮัรอม ท่านศอลาฮุดดีนได้ประกาศเรียกร้องให้ชาวมุสลิมเข้าร่วมญิฮาด ตามคำบัญชาของอัลลอฮ (สุบฯ) ในอัลกุรอาน อัลลอฮได้กล่าวว่า:

فَإِذَا أَنْسَلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ
وَخِذُواهُمْ وَأَحْضُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ

ความว่า : ครั้นเมื่อบรรดาเดือนต้องห้าม¹¹ ได้ผ่านพ้นไปแล้วก็จงประหารประหารมุชริกเหล่านั้นที่ใดก็ตามที่พวกเขาพบพวกเขาและจงจับพวกเขาและจงล้อมพวกเขาและจงนั่งสอดส่องพวกเขาทุกจุดที่สอดส่อง¹² (ยัด-เตาบะฮ : 5)

ทหารมุสลิมทุกพื้นที่ทุกสารทิศมารวมตัวกันที่ซีเรียและได้ยกทัพไปยังทางใต้เพื่อเข้าร่วมกับสุลต่านที่มีหัวใจเป็นนักรบที่มีความกล้าหาญอย่างศอลาฮุดดีน

Husin Ahmad Amin (1983 : 150) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ "al- Hurub al-Salybiyah " ว่าในปี ค.ศ.583หรือ ค.ศ.1187 ท่านศอลาฮุดดีนได้เขียนจดหมายประกาศให้ประชาชนออกสงครามญิฮาดกับพวกครูเสด และท่านได้เขียนจดหมายไปยังโมซูลและแถบเอเชียไมเนอร์และหลายประเทศแถบตะวันออกกลาง ท่านศอลาฮุดดีนได้เขียนจดหมายไปยังอียิปต์และประกาศทั่วแถบซีเรีย เพื่อให้ประชาชนออกสงครามและเตรียมพร้อมเท่าที่เตรียมได้

หมายเหตุ

¹¹ คือสี่เดือนที่พวกมุชริก พิจารณาตัวเอง

¹² คือเพื่อจัดการแก่พวกเขาโดยไม่ปล่อยให้พวกเขารอคอยผ่านไป

Ali Muhammad al- Sallabi (2001:136) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ "al-Dawlah al-'Ubaidiyah al- Fatimiyah " ว่าเขยตยศึกในสงครามฮิดดึนที่ศอลาหุดดึน ประหารชีวิตคือ รึจนอด หลังจากที่เขาทำร้ายกลุ่มมุสลิมที่กลับจากการประกอบพิธีฮัจจ์ และสถาปนาแข่งถึงท่าน รสุล(คือลฯ) ท่านศอลาหุดดึน ได้ปฏิญาณตนว่าเขานันแหละที่จะพันคอพวกที่สถาปนาแข่งท่านรสุล (คือลฯ) ด้วยตนเอง ซึ่งแสดงถึงความรักของท่านศอลาหุดดึน ต่อท่านนบี(คือลฯ)และในที่สุดคำ ปฏิญาณของศอลาหุดดึนก็ถูกปฏิบัติ มุสลิม ที่นั่นปลอดภัยจากเหตุการณ์ร้ายต่าง ๆ นานา

Abdullah Nasih Ulwan (1991 : 63 - 64) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Salah al-Din al-Ayyubi Bata' al Hittin " ว่าสงครามครูเสดเป็นสงครามที่ชาวยุโรปรวบรวมกำลังพล ทหารที่ใช้เวลาสองศตวรรษ เพื่อต่อสู้ไม่ให้ไบศตุ้มกิดิสตกอยู่ในการปกครองของอิสลามและความ อธิจารึษาของการขยายอาณาเขตอิสลามสู่ทวีปต่างๆ

Ahmad Shalabi (1983 : 84 - 85) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ "The Crusades"ว่าท่าน ศอลาหุดดึน ได้ใช้เวลาอันยาวนานเพื่อปราบปรามและสามารถสู้รบ ได้รับชัยชนะ หลายครั้ง หลังจากที่เขาได้ว่างเลยไป พวกแฟรงค์ได้เริ่มตระหนักว่าการทำสัญญาสงบศึกกับศอลา หุดดึน คือโอกาสของศอลาหุดดึนที่จะปิดล้อมพวกเขาในทุกด้านและปิดถนนทุกสายที่อยู่โดยรอบ พวกเขา ด้วยเหตุนี้พวกแฟรงค์ จึงเริ่มระมัดระวังสัญญาสงบศึกแต่ศอลาหุดดึนก็ได้รอโอกาสเช่นนี้มา นานเขาจึงได้โจมตีพวกแฟรงค์อย่างรุนแรงและพยายามเข้ายึดครองบะอัลบั๊ก (Ba'al-bek) ¹³ และ โจม ติตามัสกัส ในการทำสงครามครั้งนี้พวกแฟรงค์เป็นฝ่ายมีชัยสร้างความพ่ายแพ้ให้กับทหารศอลาหุด ดึนและจับแม่ทัพไว้เป็นเชลยศึก

Shakir Mustafa (1998 :191 - 192) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Salah al- Din al-Faris al-Mujahid wa al-Malik al- Zahid al- Muftara 'A layhi " ว่าท่าน อิบน์ อาซึร (Ibn al- A'thir) ได้กล่าวว่าท่านศอลาหุดดึน ได้เดินทางถึงที่ (รอมละ) เหล่าบรรดาทหารแย่งชิงเพื่อขนทหาร ทางเรือเพื่อปรับแผนกลยุทธ์โจมตีศัตรู แต่ด้วยกะทันหันพวกแฟรงค์รู้ตัวทันเข้าโจมตีอย่างสายฟ้า แล็บจนกระทั่งทหารศอลาหุดดึนแตกพ่ายทั้งหิวและกระหายและถูกทหารแฟรงค์ฆ่าและจับเป็น เชลยศึกซึ่งในจำนวนนั้นมีนักปราชญ์ฟิสิกส์ ชื่อว่า อึษา อัตฮากาวิ จากเผ่า อาซาตียะส การปราชัยใน ครั้งนี้ท่านศอลาหุดดึน ต้องเสียเงินเป็นจำนวน 60,000 ดินาร์และทหารถูกจับเป็นเชลยศึก ท่านศอลา หุดดึน ได้มาถึง ไคโร ในช่วงตอนกลางเดือนกรกฎาคมและได้กล่าวว่า ความพ่ายแพ้ในครั้งนี้มันช่าง ประเสริฐนักและอัลลอฮ์เป็นผู้ดูแลและให้ความปลอดภัยจากสิ่งเลวร้ายต่างๆ ด้วยความต้องการของ พระองค์

¹³ อยู่ในประเทศซีเรีย

Mahmud Shit Khattab (1972 : 291) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Bain al-Aqidah wa al-Qiyadah " ว่า ถึงเวลาที่จะต้องเก็บผลผลิตของสงครามความตั้งใจและความพยายามของท่านศอลาหุดดีน เริ่มมาตั้งแต่ 17 ปี ในความพยายามของศอลาหุดดีนที่จะรวบรวมกำลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ศอลาหุดดีนได้เตรียมความพร้อมและได้ส่งตัวแทนไปยังผู้นำโคร "ซาม" อัลญาซีเราะฮ์¹⁴ เพื่อเรียกร้องผู้ที่มีความสามารถจับอาวุธออกสงครามญีฮาดกับพวกครูเสด

3. บทบาทและผลงานของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย

Abdullah Nasih Ulwan (1991 : 33) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย ในหนังสือ "Salah al-Din al-Ayyubi Batal Hittin wa Muharr al-Quds min Salibiyyin" ว่า หลังจาก อาศอลาหุดดีน ซารีกุส เสียชีวิต 2 เดือน ท่านศอลาหุดดีน ได้ขึ้นรับตำแหน่งแทนน้ำของท่าน ถึงแม้ท่านจะมีอายุเพียง 32 ปี แต่ด้วยความสามารถของท่านท่านได้ก้าวมารับบทบาทสำคัญ ท่านศอลาหุดดีนใช้ความอัจฉริยะของท่านในการดูแลเอาใจใส่ประชาชน ด้วยความอ่อนโยนของท่านทำให้ทุกคนนิยมชมชอบท่าน ชื่อเสียงของศอลาหุดดีน โด่งดังเมื่อท่านสามารถเอาชนะพวกครูเสดที่เมืองคุมญาดและกาซ่าและได้ยึดเมือง Ba'al-bek กลับคืนมาซึ่งเป็นญูญะฮ์สำคัญระหว่างทะเลแดงกลับคืนมาซึ่งเป็นช่องทางสำคัญที่ชาวอียิปต์ใช้เดินทางไปยังมักกะฮ์และเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยแก่ผู้แสวงบุญที่มักกะฮ์และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชาวอียิปต์ซึ่งเต็มไปด้วยแรงกล้าให้ชาวอียิปต์สะทึงการยึดถืออียิปต์

Ali Muhammad al- Sallabi (2001 : 136) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย ในหนังสือ "al-Sira' Baina Ahlil Sunah wa al-Rafithah" ว่า หลังจากที่ประเทศ¹⁵ และประชาชนอยู่ในความมั่นคงท่านก็ได้ปราบถึงอูดริและฟื้นฟูสุนนะฮ์และกำจัดฟิคนะฮ์หลังจากท่านนุรุดดีนเสียชีวิตทุกอย่างถูกมอบหมายให้ศอลาหุดดีนแก้ไขลู่ทางด้วยดีและสามารถรวบรวมซามและอียิปต์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้การบังคับบัญชาของท่านและได้ปฏิบัติขั้นตอนที่ถูกลงไว้ในสมัยนุรุดดีนคือ ปลดปล่อยนครเฮรูซานลิ้มจากพวกครูเสด จนสำเร็จ

Shakir Mustafa (1998 : 325) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย ในหนังสือ " Salah al-Din al-Faris al-Mujahid wa- al-Malik al- Zahid al-Muftara A layh " ว่า เหตุการณ์ช่วงท้ายของท่านศอลาหุดดีนที่รายงานจากอิบน์ซูดาดซึ่งรายงาน โดยตรงหนึ่งในสายรายงานที่ว่าท่านศอลา

¹⁴ โคร คือ มีคิงหลวง ประเทศอียิปต์

¹⁵ ซาม คือ ประเทศซีเรียและปาเลสไตน์ จอแดน เลบานอน ในปัจจุบัน

¹⁶ อัลญาซีเราะฮ์ คือ เมโสโปเตเมีย

¹⁷ ประเทศอียิปต์

หุคติน ได้ทำสัญญาสงบศึกกับพวกแฟรงค์ เป็นเวลานาน 15 เดือน ในวันที่ 22 เดือน พฤษภาคมปี ฮ.ศ.587 จนถึง 20 สิงหาคม ปี ฮ.ศ. 588 มีตัวแทนเข้าประชุม 44 คน ซึ่งเป็นการนำเสนอของริชาร์ดใจสิงห์กษัตริย์แห่งอังกฤษ

Muhammad Suhel (2001 : 520 - 521) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของศอลาหุคติน อัลอัยยูยี ในหนังสือ "Tarikh al-Fatimiyyin fi Shimal Afriqiyah wa-Misr wa-Bilad al-Sham" ว่า หลังจากที่ศอลาหุคตินได้รับตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีที่อียิปต์ท่านก็แสดงจุดยืนว่าจะขอเป็นเอกเทศจากนุรุดดิน เพราะท่านถือว่าตัวเองมีความสามารถพอที่จะครอบครองดูแลความสงบสุขของประชาชนและให้ชาม(ซีเรีย)มัสรี(อียิปต์)ให้อยู่ภายใต้เงาพิพัส อับบาซียะฮ์และท่านได้วางระบบเศรษฐกิจหลังจากราชวงศ์ฟาติมีย์เกิดความค้ำค่อมทางเศรษฐกิจและท่านสามารถสร้างเศรษฐกิจให้กลับสู่ภาวะปกติทำให้ชาวอียิปต์รักท่านและท่านยังเปิดตลาดเสรี¹⁸

Ibn Kathir (1419/1998 /16 : 430) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของท่านศอลาหุคตินในหนังสือ " al-Bidayah wa al-Nihayah " ว่า ท่านอาสาสุคตินได้รวบรวมกำลังทหารเพื่อพิชิตอียิปต์จาก เซาวิ¹⁹ ซึ่งได้ขอความช่วยเหลือจากแฟรงค์มาตลอด ชาวอียิปต์หลังจากได้ข่าวการมาของอาสาสุคตินซารีกูฮ์ก็ปีติปลื้มใจพร้อมทหารจากตุรกีประมาณ 6,000 นายและประชาชนชาวอียิปต์ออกสมทบเข้ากับอาสาสุคตินเพื่อบริการและในจำนวนนั้นมีทหารที่มาจากเคาะลีฟะฮ์ อัลอากิดและได้บอกเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการกำจัดเซาวิและได้มีมติเพื่อฆ่าเซาวิส่วนทางด้าน เซาวิกี้ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะทหารของอาสาสุคตินมีเต็มเมือง อยู่มาวันหนึ่งท่านเซาวิมาเยี่ยมบ้านอาสาสุคตินแต่อาสาสุคตินไม่ได้อยู่บ้าน ท่านไปเยี่ยมสุสานของท่านอิหม่ามซาฟีอ์แต่กลับไปพบศอลาหุคติน ท่านศอลาหุคตินได้ออกคำสั่งให้จับกุมเซาวิ ท่านศอลาหุคตินได้ปรึกษากับอาของ ท่าน(อาสาสุคติน) และได้ส่งข่าวไปยังเคาะลีฟะฮ์อาดิดท่านเคาะลีฟะฮ์ได้ยกคำสั่งให้ตัดคอเซาวิและได้ส่งหัว ไปยังเคาะลีฟะฮ์ เมื่อวันที่ 7 รอฎีอุอาตีร์ (เมษายน) ปี ฮ.ศ. 564 เคาะลีฟะฮ์ ได้แต่งตั้งอาสาสุคติน เป็นรัฐมนตรีแห่งอียิปต์และได้ให้ฉายาว่า al-Malik al- Mansur²⁰ ท่านอาสาสุคตินขึ้นปกครองอียิปต์ ได้ 2 เดือน กับ 5 วันท่านก็เสียชีวิต เหล่าบรรดาขุนนางของเคาะลีฟะฮ์ ยาคิดได้ปรึกษาและขอให้คอดีฟะฮ์แต่งตั้งศอลาหุคตินขึ้นแทนตำแหน่งจากอาของ ท่าน จากนั้นมาท่านศอลาหุคติน ได้ฉายาว่า al-Malik al- Nasir ปลายปี ฮ.ศ.565 ค.ศ. 1170 ท่านศอลาหุคตินได้ดำเนินมาตรการควบคุมองค์กรต่างๆของฟาติมีย์เพื่อไม่ให้เติบโตและบีบบทบาทและกลุ่มนิกายชีอะหฺอีสมายีลี้ และท่านได้ให้การสนับสนุนกลุ่มซุนนีเพื่อให้มีบทบาทในอียิปต์ ท่านศอลาหุคติน ได้กล่าวชื่อเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงธรรมทั้งสี่ในคุตบะฮ์เปลี่ยนจากคำ

¹⁸ ในหนังสือ อิบนูอาซีร์ อัลกามิล เล่มที่ 9 หน้า 361 - 362 และท่านอานูซาร์มะฮ์ เล่มที่ 1 หน้า 43 - 45

¹⁹ เซาวิ บิฏู มุจิบ์ อานู ซูจฮ์ฮะฮ์ฮินู

²⁰ กษัตริย์แห่งซซซนะ ชื่อขานว่า อามีร์อุฎูต เป็นรัฐมนตรีอียิปต์ ในสมัยเคาะลีฟะฮ์ อาคิด

กล่าวผู้นำฟาติมีย์ในปี 566 ฮ.ศ. / 1170 ท่านศอลาหุดดีน ได้ทำลาย คารุถัลลมาญนะฮ์ เรือนจำที่จำคุกตามอำเภอใจ และท่านศอลาหุดดีน ได้สร้างสถาบันการเรียน โดยเฉพาะมัศับของท่านอิหม่ามซาฟีอี เพื่อเปลี่ยนประเทศอียิปต์ให้มาเป็นซุนนี

Jamal Abdulhadi Muhammad Masud (1994 : 90) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ " al-Tarikh Ila Bait al- Maqdis " ว่า ท่านศอลาหุดดีน ได้ข่าวจากประเทศเยเมนว่ามีชายผู้หนึ่งอ้างตัวเองเป็นนบีและอ้างตัวเองอีกว่าเป็นอิหม่ามให้ความอบอุ่นแก่นุญษาคีได้ ผู้คนมากมายสนใจกับผู้ชายที่อ้างตัวเองเป็นนบี ส่วนท่านศอลาหุดดีน ท่านถือว่าผู้ที่อ้างนั้นออกจากเส้นทางศาสนาและเป็น(มูรตัด)ที่จำเป็นทางรัฐอิสลามจะต้องฆ่าถ้าสามารถทำได้ ท่านศอลาหุดดีน ได้ส่งพี่ชายเขาชื่อซัหมูเดาะห์ และ ได้ฆ่าผู้ชายที่อ้างตัวเองเป็นนบี และได้เขียนจดหมายไปยังศอลาหุดดีนเกี่ยวกับผู้ชายที่อ้างตัวเองเป็นนบี

²¹ Ibn Shidad (632 : 237) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามครูเสดในหนังสือ " Sirah Salah al-Din al-Ayyubi" ว่า ในปี ฮ.ศ. 566 ท่านศอลาหุดดีนเดินทางไปยังอียิปต์ และได้ไปโจมตีพวกแฟรงค์ใกล้กับอัสกาลาน (Asqalan) และรอมละฮ์ (Ramleh) กลับคืนมาได้สำเร็จจากพวกครูเสด และได้ปิดล้อมพวกแฟรงค์แถบฝั่งตะวันออกทั้งบนบกและทางน้ำ และได้เปิดฉากโจมตีในสิบวันแรกของเดือนเมษายน

Abdullah Nasih Ulwan (1991 : 94 - 95) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทศอลาหุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในหนังสือ " Salah al-Din Batal Hittin wa al-Maharir al -Quds min Salibiyyin " ว่า ทุกคนในวันนั้นปีติยินดีทั่วหน้าเป็นพยานแห่งความสุขสนุกสนานหลังจากร่วมทุกข์มานาน ในสถานการณ์สงคราม ท่านศอลาหุดดีน ได้เปิด โอกาสให้ผู้ที่เข้าประเทศด้วยการเดินทางเรื่องอย่างง่ายดายและยังเปิดโอกาสให้แก่นักธุรกิจเพื่อลงทุนการค้าและพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและสามารถกู้เศรษฐกิจให้อยู่คงที่ได้ ประชาชาติอยู่อย่างสงบสุข ท่านศอลาหุดดีน ก็ยังเปิด โอกาสให้ชาวคริสเตียนเยี่ยมเยียนเยรูซาเล็มได้ ทำให้ชาวคริสต์มาเยี่ยมเยียนความเป็นจริงหลังจากศอลาหุดดีน ได้เซ็นสัญญาสันติภาพท่านก็ตรงไปยังไบตุลมักดิสเพื่อไปตรวจสอบสถานการณ์และวางระบบการทำงานและได้ออกคำสั่งให้เปิดทำการเรียนการสอนตามสถานที่เรียนต่างๆ และได้สร้าง โรงพยาบาลและระบบการบริหารการจัดการ และประกาศรับผู้ที่ประสงค์จะ ไรทำฮัจยีที่มักกะฮ์

Ibn Shidad (632 : 237) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของท่านศอลาหุดดีนในหนังสือ " Sirah Salah al-Din " ว่า หลังจากตีสถานการณ์ในอียิปต์สงบท่านศอลาหุดดีน ได้ทำลายเรือนจำที่มีชื่อว่า

²¹ คือท่านกอฎีบาฮุดดีนท่านเสียชีวิตในปี 632 ฮ.ศ

Darul al-Maunah)²² แล้วท่านได้สร้างสถานที่เรียนในมัศับอิมามซุฟีอีและถอดถอน กุฎอ์ที่ เป็นซ็อะฮ์ และได้แทนกุฎอ์ที่เป็นชาวซุนนี

Abdullah Nasih Ulwan (1991 : 167) ได้กล่าวเกี่ยวกับผลงานของท่านศอลาหุดดีนในการ พัฒนา อียิปต์²³ ในหนังสือ " Salah al-Din al-Ayyubi Batal Hittin wa al-Muharr al-Quds min Salibiyyin " ว่า ท่านศอลาหุดดีนได้พัฒนาในช่วงการปกครองของท่าน สรุปว่ามีหลายอย่างด้วยกัน

พัฒนาในด้านอาคารสถานที่ด้วยการสร้างรั้วกำแพงความยาว29,000ศอก30,029,000 ศอก ครอบหุ้มเมืองด้วยกันและได้สร้างกอลอะฮ์ (ป้อมภูเขา) เพื่อป้องกันจากศัตรูและท่านได้พัฒนาทาง ด้านการทหารและโรงพยาบาลมีชื่อว่าดารุลมาอูนะฮ์เป็นสถานที่จำคุก al - Maristan ที่เมือง ไคโร ท่านได้สร้างด้วยการจ้างและได้แต่งตั้งผู้รู้เป็นผู้ดูแล al - Maristan และท่านได้พัฒนา ด้านการศึกษา สนับสนุนเหล่าบรรดานักวิชาการ และฟื้นฟูสถาบันการศึกษานักวิชาการหนังสือและนักปราชญ์

Ibn Khaldun (1413/1992 : 296) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของท่านศอลาหุดดีนในหนังสือ "Tarikh Ibn Khaldun " ว่า หลังจากน้ำของศอลาหุดดีนเสียชีวิตท่านศอลาหุดดีนขึ้นรับตำแหน่งแทน และท่านอยู่ได้บังคับบัญชานุรุดดีนมะห์มูดหลังจากท่านอาคิ¹⁹ เสียชีวิตท่านนุรุดดีน ได้เขียนจด หมายไปยังศอลาหุดดีนให้เผยแผ่เกาะลีฟะฮ์ฮัยบาซียะห์โดยให้ระบุในกฎบะฮ์วันศุกร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี
2. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดสงครามครูเสด
3. เพื่อศึกษาบทบาทของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี ในสงครามสิดดีน
4. เพื่อศึกษาผลงานของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียีในการพัฒนาสังคม อียิปต์

²² เป็นสถานที่จำคุก

²³ อียิปต์

¹⁹ เกาะลีฟะฮ์ฮัยบียีซึ่งปกครองอียิปต์ในขณะนั้น

ความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์ กับสงครามครูเสดในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

จะได้ทราบถึงประวัติของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์

1. จะได้รู้สาเหตุที่ก่อให้เกิดสงครามครูเสด
2. รู้และเข้าใจในบทบาทและผลงานของท่านศอลาฮุดดีนในการพัฒนาสังคมอียิปต์
3. จะได้เป็นแนวทางในการศึกษาชีวประวัติของบุคคลสำคัญกับผู้นำตัวอย่าง
4. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์ โดยสังเขปทางด้านเชื้อสายตระกูลที่ท่านศอลาฮุดดีนเติบโตในบรรยากาศที่อำนวยความสะดวกการศึกษาของท่านจนกระทั่งการดำรงตำแหน่ง
2. การศึกษาสาเหตุของสงครามครูเสดที่ทำให้ชาวยุโรปประกาศสงครามครูเสดกับมุสลิมและยึดครองนครเยรูซาเล็มและสาเหตุของสงครามฮิตติน ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศอลาฮุดดีนในสงครามครูเสดกับการพัฒนาสังคมอียิปต์ในช่วงเวลาของท่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นบี คือผู้ที่อัลลอฮ์ได้มอบแก่ญญติของพระองค์ให้ปฏิบัติแต่มีได้บัญชาให้ประกาศแก่ผู้อื่น ส่วนรศูลมีหน้าที่เผยแผ่แก่ผู้อื่น

เคาะลีฟะฮ์ หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองรัฐหรือราชอาณาจักรต่อจากท่านนบีมุฮัมมัด (คือล.) ซึ่งหมายถึงในที่นี้เคาะลีฟะฮ์ในอาณาจักรอับบาซียะห์ที่แบกแดดและเคาะลีฟะฮ์ฟาติมีย์ที่อียิปต์

ศอลาฮุดดีน คือ สุลต่านปกครองอียิปต์ในสมัยราชวงศ์ฟาติมีย์ ปกครองอียิปต์ (อ.ศ. 532 - 589 / ค.ศ. 1167 - 1189)

ครูเสด (Crusade) มีรากศัพท์จากคำภาษาละติน "Crux" ซึ่งหมายถึงไม้กางเขน คือ การทำสงครามทางศาสนาผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ยกทัพเข้าโจมตีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทำให้ล้มตายและสูญเสียดวง มหาศักราชระหว่างปี ค.ศ. 488 / ค.ศ. 1095

วาซีร คือ ตัวแทนของเกาะตีฟะฮ์ ซึ่งรักษาการแทนในการปกครองเมืองฮิซาและซีเรีย
 ฎิฮาด คือ สงครามเพื่อปกป้องศาสนาอิสลาม
 หนังสือศูรอซ คือ หนังสือที่เขียนโดยนักปราชญ์มุสลิมซึ่งมีสายรายงานถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

กุดส์ คือ เมรุชาเล็ม
 อิบนู คำว่า "อิบันู" มาจากภาษาอาหรับ แปลว่า "บุตรชาย"

วิธีการวิจัย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่พยายามศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์สงครามครูเสดและบทบาทของท่านในสมรภูมิตดินและบทบาทในการพัฒนาสังคมหลายด้านด้วยกัน ทั้งนี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตของท่านที่เป็นแบบอย่างที่ทุกคนยอมรับรวมถึงความเป็นมาของปัจจัยดังกล่าวด้วย

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียีนี้จึงเป็นวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการนำเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ทางด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจะใช้ข้อมูลเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) เช่น หนังสือภาษาอาหรับ

1. ตำราของอิบนู กะษีร (Ibn Kathir) ซึ่งมีชื่อว่า "อัลบิidayะห์ วันนิฮายะห์" (al-Bidayah wa al-Nihayah)
2. ตำราของอิบนูคอกดุน (Ibn Khaldun) ซึ่งมีชื่อว่า "ตาริฆ อิบนู คอกดุน" (Tarih Ibn Khaldun)
3. ตำราของอิหม่ามซุยูตี (al-Suyuti) ซึ่งมีชื่อว่า "ตาริฆ อัลคุดละฟะฮ์" (Tarih al - Khulafa)
4. ตำราของอิบนูอาสิร (Ibn A'sir) ซึ่งมีชื่อว่า "อัลกามิลฟีตาริฆ" (al kamil fi Tarih)
5. ตำราของอัลชะฮบี (al-Zhabbi) ซึ่งมีชื่อว่า "ซัยรอะลามอัลนุบาลาฮ์" (Siyar A' lam al-Nubala')

ตำราดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับชีวประวัติของศอลาหุดดีน เหตุการณ์สำคัญๆ สงครามครูเสดของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี เป็นต้น สำหรับเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source) เช่น หนังสือทั่วไปทั้งภาษาไทย, มาลาญ, อาหรับ, อังกฤษ เช่นชีวประวัติของศอลาหุดดีน อัลอัยยูบียี, ประวัติศาสตร์

ผู้นำที่ยิ่งใหญ่, ประวัติสงครามครูเสด ริชาร์ด โจนส์ เป็นต้น และเอกสารตติยภูมิ (Tertiary Source) ทั้งนี้เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับชีวประวัติศอลาฮุดดีนกับสงครามครูเสดและบทบาทของท่าน

ในการศึกษารั้วนี้มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมเอกสาร

1.1 การรวบรวมเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ทติยภูมิ (Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์ จากแหล่งข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
 หอสมุดวิทยาลัยอิสลามยะลา
 ห้องสมุดอุมมุสกุรอ อยะลา
 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยแห่งชาติ มาเลเซีย (U. K. M)
 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติ มาเลเซีย(U.I.A)
 ห้องสมุด Dubai Municipality Public Libraries Section ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรต
 สถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 เว็บไซต์ต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต

1.2 แยกข้อมูลเอกสารตามหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยแล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

หัวข้อใหญ่ 1) ชีวประวัติของ ศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์

- หัวข้อย่อย
1. เชื้อสายตระกูล
  2. การศึกษา
  3. การดำรงตำแหน่ง
  4. ประวัติการสถาปนาราชวงศ์อัลอัยยูบีย์
  5. วาระสุดท้ายของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์
  6. ประชาชาติของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์

หัวข้อใหญ่ 2) สงครามครูเสดในสมัยศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์

- หัวข้อย่อย
1. สาเหตุสงครามครูเสด
  2. สงครามครูเสดครั้งที่ 1 และการยึดเมืองกุสส์

3. สาเหตุชัยชนะของครูเสด
4. สงครามฮิตตินและพิชิตกรุงเยรูซาเล็ม
5. ปัจจัยชัยชนะศอลาฮุดดีนกับสงครามครูเสด

หัวข้อใหญ่ 3) บทบาทและผลงานของท่านศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์

- หัวข้อย่อย
1. บทบาทของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในสงครามฮิตตินกับการพิชิตเยรูซาเล็ม
  2. ผลงานของศอลาฮุดดีน อัลอัยยูบีย์ ในด้านพัฒนารัฐคม
  3. ด้านการเมือง
  4. ด้านการศึกษา
  5. ด้านการทหาร
  6. ด้านเศรษฐกิจ
  7. ด้านสถาปัตยกรรม
- 2 วิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล สรุป และข้อเสนอแนะ
  - 3 เขียนวิทยานิพนธ์
  - 4 ตรวจสอบความถูกต้อง
  - 5 พิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์